

แผนเผชิญเหตุอัคคีภัยและการระงับอัคคีภัย

องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

จัดทำโดย

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ

๑. บทนำ หลักการและเหตุผล

อัคคีภัยเป็นสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและสร้างความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนอาคารสถานที่ราชการและสถานศึกษาอย่างมหาศาล สาเหตุหลักมักเกิดจากความประมาทขาดความระมัดระวังตลอดจนระบบไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้าที่เสื่อมสภาพแผนเผชิญเหตุอัคคีภัยฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติราชการในเชิงป้องกันและระงับอัคคีภัยในพื้นที่ความรับผิดชอบและสร้างความปลอดภัยให้แก่บุคลากร คณะครู และเด็กนักเรียนในสถานศึกษา

๒. แผนก่อนเกิดเหตุเพลิงไหม้ (Pre-Disaster Plan)

การปฏิบัติก่อนเกิดเหตุอัคคีภัยเป็นการเตรียมความพร้อมและการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อลดโอกาสการเกิดอัคคีภัยให้น้อยที่สุด ประกอบด้วย ๓ แผนย่อยสำคัญ ดังนี้

๒.๑ แผนการตรวจตรา เป็นการตรวจตราตรวจสอบสถานที่ราชการและสถานศึกษาในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดให้พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ป้องกันฯ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (จป.) หรือผู้รับผิดชอบอาคาร ทำการสำรวจจุดเสี่ยงอัคคีภัย เช่น สายไฟเก่า ชำรุด แผงวงจรไฟฟ้า แหล่งความร้อน การจัดเก็บสารไวไฟหรือถังแก๊สสูงเต็ม ตลอดจนตรวจสอบและทดสอบสภาพของถังดับเพลิงเคมีแห้งและระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ให้พร้อมใช้งาน ๑๐๐%

๒.๒ แผนการอบรม เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องในการดับเพลิงและการหนีไฟ โดย อบต.ทับคล้อ จะจัดทีมวิทยากรป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยออกให้บริการฝึกอบรมดับเพลิงขั้นต้น และการซ้อมอพยพหนีไฟประจำปีแก่คณะครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา

๒.๓ แผนการรณรงค์และป้องกันอัคคีภัย: จัดทำกิจกรรมประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เรื่ององค์ประกอบของการเกิดไฟ การสังเกตและระวังเหตุอัคคีภัย และรณรงค์กิจกรรมลดความเสี่ยง เช่น มาตรการกำหนดพื้นที่สูบบุหรี่และการควบคุมการทำงานที่เกิดประกายไฟ (Hot Work Permit) อย่างรัดกุม

๓. แผนขณะเกิดเหตุเพลิงไหม้และการระงับภัย (Incident Response plan)

การจัดแบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์และการระดมกำลังเข้าระงับภัยเป็นไปตามลำดับขั้นของความรุนแรงของเพลิงไหม้ เพื่อความรวดเร็วและปลอดภัย

๓.๑ แผนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขั้นต้น (แรกเริ่ม) หากเกิดเพลิงไหม้ในช่วงเริ่มต้น (๕ นาทีแรกนับแต่พบเหตุ) ผู้พบเหตุการณ์ต้องดำเนินการดับเพลิงทันทีโดยใช้อุปกรณ์ดับเพลิงแบบหัว (ถังดับเพลิงเคมีแห้ง สีแดง ถึงสารสะอาด สีเขียว หรือสูตรน้ำ สีเงิน) ที่อยู่ใกล้ที่สุด หากสามารถระงับเหตุได้รีบรื้อให้ดำเนินการตรวจสอบสาเหตุและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบทันทีเพื่อสรุปรายงานเหตุการณ์

๓.๒ แผนปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง (แผนฉุกเฉิน) หากไม่สามารถดับไฟได้ภายใน ๕-๑๐ นาทีแรก และเพลิงมีแนวโน้มขยายตัวลุกลามอย่างรวดเร็ว ให้เปลี่ยนการปฏิบัติตามแผนเพลิงไหม้ขั้นรุนแรง โดยทันที โดยปฏิบัติขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑. ผู้พบเหตุแจ้งเจ้าหน้าที่สัญญาณเตือนภัย ให้ประกาศ "อันตราย" หรือกดสัญญาณเตือนภัยฉุกเฉิน (กริ่งเตือนภัยสั่นยาวติดต่อกันอย่างน้อย ๓ นาที)

๒. ผู้อำนวยการดับเพลิง (นายก อบต.ทับคล้อ หรือผู้บริหารหน่วยงาน/สถานศึกษาเกิดเหตุ) ประกาศใช้ "แผนฉุกเฉินระดับรุนแรง" ทันที

๓. ศูนย์รวมข่าวและสื่อสาร (งานป้องกันฯ อบต.ทับคล้อ) ดำเนินการโทรศัพท์หรือวิทยุแจ้งประสานการไฟฟ้าย่อยเพื่อตัดระบบไฟฟ้าในพื้นที่เกิดเหตุ ตลอดจนประสานงานโรงพยาบาลและสถานีตำรวจในพื้นที่เพื่อสนับสนุนกำลัง

๔. ทีมเช็ควีตและอพยพหนีไฟ นำพานักเรียนหรือบุคลากรทั้งหมดเดินก้มต่ำ ใช้ผ้าชุบน้ำปิดจมูก อพยพไปตามช่องทางหนีไฟที่ระบุไว้ไปยัง "จุดรวมพล" (สนามหญ้า/พื้นที่ปลอดภัยกลางแจ้ง) อย่างเป็นระเบียบ

๕. ทีมดับเพลิงของ อบต.ทับคล้อ และรถดับเพลิงชุดเดินทางเข้าพื้นที่ วางสายฉีดน้ำและควบคุมทิศทางลมเพื่อเข้าสกัดกั้นเพลิงไหม้และระงับภัยอย่างเป็นระบบและปลอดภัยสูงสุด

๔. แผนอพยพหนีไฟและการช่วยชีวิต

ความปลอดภัยในการอพยพเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยเป็นภารกิจหลักที่ต้องอาศัยการประสานงานและการระบายนไฟที่เป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐาน

๔.๑ ผู้นำทางอพยพและสัญลักษณ์ ในการอพยพหนีไฟ จะมีเจ้าหน้าที่นำทางที่สวมปลอกแขนหรือถือสัญลักษณ์ "ธงสีแดง" เพื่อนำคณะบุคลากรและนักเรียนอพยพไปตามทิศทางหนีไฟอย่างถูกต้อง ไม่ให้เกิดความโกลาหล โดยทีมนำทางจะเดินนำอย่างมีสติเพื่อควบคุมฝูงชน

๔.๒ จุดรวมพล (Assembly Area) และการเช็คยอดจำนวนคน จุดรวมพลจะต้องจัดตั้งอยู่ในพื้นที่กลางแจ้ง นอกกระยะการตกของสิ่งก่อสร้างหรือควันไฟที่เป็นอันตราย เมื่อพนักงานหรือนักเรียนอพยพมาถึงจุดรวมพลแล้ว คณะครูประจำชั้นหรือหัวหน้าแผนกตรวจสอบจำนวนคนตามใบรายชื่อและรายงานยอดแก่ผู้อำนวยการดับเพลิง ทันที

****กรณีจำนวนคนครบถ้วน**** ให้อยู่ในความสงบและสวมหน้ากากอนามัย รอฟังประกาศยุติสถานการณ์

****กรณีจำนวนคนไม่ครบถ้วน**** ผู้อำนวยการดับเพลิงสั่งใช้ "หน่วยช่วยชีวิตและค้นหา" ทันทีเพื่อเข้าเคลียร์พื้นที่ค้นหาผู้ตกค้างอย่างเป็นระบบ

๔.๓ หน่วยช่วยชีวิตและปฐมพยาบาล หน่วยช่วยชีวิตจะสวมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลที่ครบชุด เข้าช่วยค้นหาเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บหรือผู้ตกค้างออกจากพื้นที่อาคารเรียนหรือบริเวณอันตราย และส่งต่อมายังจุดปฐมพยาบาลเบื้องต้นเพื่อดำเนินการกู้ชีพขั้นพื้นฐาน (CPR) ก่อนประสานรถกู้ชีพส่งต่อโรงพยาบาลใกล้เคียง

๕. แผนบรรเทาทุกข์และผู้รับผิชอบปฏิบัติการ (Relief Plan)

เมื่อเพลิงสงบลงแล้ว (ระยะหลังเกิดภัยทันที) อบต.ทับคล้อ จะเปิดดำเนินงานตามแผนบรรเทาทุกข์ โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานตามหัวข้อหลัก ๘ กิจกรรมสำคัญ ดังนี้

ลำดับกิจกรรม	หัวข้อภารกิจตามแผนบรรเทาทุกข์	ผู้รับผิดชอบหลักฝ่ายปฏิบัติ
๑	การประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ / หน่วยบรรเทาภายนอก	หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย / ปลัด อบต.
๒	การสำรวจประเมินความเสียหายทางโครงสร้างและกายภาพ	ผู้อำนวยการกองช่าง อบต.ทับคล้อ และคณะทำงาน
๓	การรายงานตัวของเจ้าหน้าที่และกำหนดจุดนัดพบบุคลากร	หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่ อบต.
๔	การช่วยชีวิตและค้นหาผู้ประสบภัยติดค้างใต้อาคาร	หน่วยกู้ภัย / เจ้าหน้าที่ผจญเพลิง อบต.ทับคล้อ
๕	การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย ทรัพย์สิน และสร้างผู้เสียชีวิต	งานกู้ชีพ-กู้ภัย อบต.ทับคล้อ และหน่วยงานสนับสนุน
๖	การสรุปผลปฏิบัติงานและเขียนรายงานเสนอผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน / งานป้องกันฯ
๗	การช่วยเหลือสงเคราะห์เยียวยาผู้ประสบภัยระยะสั้น	กองสวัสดิการสังคม อบต.ทับคล้อ
๘	การปรับปรุงแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อให้ดำเนินงานได้ปกติ	งานป้องกันฯ ร่วมกับกองช่าง และผู้บริหารหน่วยงาน

หมายเหตุ: ตารางกำหนดภารกิจนี้สอดคล้องตามกรอบแนวทางการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อพร้อมยื่นรายงานต่อท้องถิ่นจังหวัดต่อไป

๖. แผนปฏิรูปและฟื้นฟูหลังเกิดภัย (Rehabilitation Plan)

แผนปฏิรูปฟื้นฟูเป็นขั้นตอนที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบเมื่อสถานการณ์เพลิงไหม้สงบลงอย่างถาวรแล้ว โดย อบต.ทับคล้อ จะร่วมมือกับคณะทำงานระดับท้องถิ่นในการดำเนินการดังต่อไปนี้

๖.๑ การประเมินเพื่อปรับปรุงและถอดบทเรียน (AAR) นำรายงานสรุปผลการประเมินจากความเสียหายจริงและข้อสังเกตในระหว่างปฏิบัติงานจริงมาประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ อบต. ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานกู้ภัย เพื่อค้นหาจุดบกพร่อง ช่องว่างของทรัพยากร และนำมาปรับปรุงแก้ไขแผนเผชิญเหตุให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นในการเผชิญเหตุครั้งต่อไป

๖.๒ โครงการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ประสบภัย จัดโครงการประสานงานสังคมสงเคราะห์และฝ่ายบุคคลในการเยียวยาจิตใจและร่างกายผู้ได้รับบาดเจ็บ ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ฉุกเฉินชั่วคราวแก่เด็กนักเรียนและเจ้าหน้าที่

๖.๓ โครงการสรรหาและซ่อมแซม ประสานงานกองช่างเพื่อเข้าตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยเชิงวิศวกรรมของโครงสร้างอาคาร ซ่อมแซมอาคาร และจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือดับเพลิงหรือระบบสัญญาณเตือนภัยทดแทนชิ้นเดิมที่ชำรุดเสียหาย เพื่อให้อาคารกลับสู่สภาพที่เปิดเรียนหรือเปิดใช้งานได้อย่างเป็นปกติโดยเร็วที่สุด

๗. การลงนามอนุมัติใช้แผน

แผนเผชิญเหตุอัคคีภัยฉบับนี้ ได้รับการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องตามมาตรฐานหลักกฎหมาย และอนุมัติประกาศใช้เป็นแนวปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัย ตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

(ลงชื่อ)

(นายสันติ พุ่มมะลิ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ

ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลทับคล้อ